

เทคนิคการปฏิบัติหน้าที่ล่ามและแปล
KM สำหรับนักภาษาต่างประเทศ

สำนักภาษาต่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เทคนิคการปฏิบัติหน้าที่ล่ามและแปล KM สำนักภาษาต่างประเทศ

หัวข้อ “ความสำคัญของภาษาและการปฏิบัติหน้าที่ล่าม”

โดย นายสุพจน์ หุตายน ผู้อำนวยการกลุ่มงานภาษาอังกฤษ

ภาษาอังกฤษถือว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิบัติงานในสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตลอดจน มีบทบาทสำคัญในการเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศชาติ ภาระหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภามีความจำเป็นจะต้องมีการติดต่อกับต่างประเทศอยู่เสมอๆ ดังนั้น ภาษาและวุฒิสภาจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานของวุฒิสภาจึงต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะ

จากประสบการณ์การปฏิบัติหน้าที่ล่ามที่ผ่านมา ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามจะต้องมีความรู้ทางด้านภาษาที่ดีในระดับหนึ่ง ภาษาที่จะใช้ต้องตระหนักถึงระดับการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับฐานะของคู่สนทนา อาทิ ระดับประธานวุฒิสภา ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือ คณะกรรมการ นอกจากนี้ ยังต้องมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง โดยการอ่านหนังสือ ฝึกฝนการฟัง ต้องมีความรอบรู้ในประเด็นสนทนาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เนื่องจากวุฒิสภามีคณะกรรมการหลากหลาย ทำให้ต้องมีการรับรองบุคคลจากหลากหลายอาชีพ อาทิ นักเศรษฐศาสตร์ นักวิชาการเกษตร นักวิทยาศาสตร์ นายแพทย์ เพราะฉะนั้น สิ่งสำคัญที่สุด คือ เราจำเป็นต้องหาความรู้ที่เกี่ยวข้องในหัวข้อที่อาจจะเกิดขึ้นในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของทั้งสองฝ่าย อีกทั้ง ต้องตื่นตัวกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของโลก อาทิ ภาวะโลกร้อน มลพิษ ปัญหาทางการเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตัวแสดงในเวทีการเมืองโลก

ที่ผ่านมาการปฏิบัติหน้าที่ล่ามอาจเกิดความผิดพลาดได้ โดยส่วนตัวแล้วถือว่าเป็นเรื่องปกติ เนื่องจากขอบข่ายการปฏิบัติงานนั้นมีความหลากหลายมาก เป็นไปไม่ได้ที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่จะมีความรู้ครอบคลุมได้ทุกเรื่อง ส่วนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในกรณีเกิดความผิดพลาดขณะปฏิบัติหน้าที่ล่ามนั้น เช่น การฟังภาษาแล้วไม่เข้าใจว่าผู้พูดพูดอะไร ปัญหานี้หากผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามเข้าใจบริบทการสนทนาตั้งแต่ต้น ก็อาจทำให้สามารถใช้การเดาได้ อีกปัญหาที่พบ เช่น สำเนียงการออกเสียงภาษาอังกฤษของแต่ละคนนั้นไม่เหมือนกัน ก็ต้องพยายามตั้งใจและค่อยๆ ทำความเข้าใจให้ได้ สิ่งสำคัญที่สุด คือ การควบคุมสติไม่ให้ตื่นตกใจ อีกอย่างการปฏิบัติหน้าที่ล่ามนั้น ไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบเสมอไป ในกรณีที่ฟังไม่รู้เรื่องจริง ๆ ก็ให้สอบถามเพื่อให้ทวนคำถามอีกครั้งโดยตรงจากผู้ร่วมเจรจาหรือจากคณะกรรมการนั้นได้เลย อย่าแปลแบบผิดๆ ไป เพราะว่าในกรณีที่ฟังผิดแล้ว

ปัจจุบันมีคำศัพท์เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา อาทิ คำว่า “อารยขัดขืน” ตรงกับ ภาษาอังกฤษว่า “Public Disobedience” มีความหมายว่าอย่างไร ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามต้องมีการตื่นตัวต่อความรู้ใหม่ๆ เพราะอาจจำเป็นต้องใช้ในการสนทนา แต่ถ้าในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องแปลคำศัพท์ที่เราไม่รู้จริงๆ ก็ให้เลือกใช้คำศัพท์ง่ายๆ ที่สามารถอธิบายให้ผู้ฟังเข้าใจได้ โดยไม่ต้องคำนึงถึงคำศัพท์เฉพาะของสิ่งๆ นั้น อาทิ คำว่า “สบู่ดำ” ซึ่งมีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า “Jatropha Curcus L.” ไม่สามารถแปลตรงตัวได้ว่า “Black Soap” ดังนั้น เมื่อฟังจากบริบทก็ให้แปลโดยพิจารณาว่าสิ่งที่ผู้พูดพูดถึงนั้นใช้ทำอะไร มีคุณสมบัติอย่างไร มีลักษณะรูปร่างอย่างไร จากนั้นเมื่อปฏิบัติหน้าที่ล่ามเสร็จแล้ว ควรรับหาข้อมูลทันที เพื่อเก็บไว้เป็นฐานข้อมูลในการปฏิบัติหน้าที่ล่ามในครั้งต่อไป

หัวข้อ “การแปลและล่ามภาษาจีน”

โดย นางสาวรณิ หุตายน ผู้อำนวยการกลุ่มงานภาษาจีนและภาษาอื่น

งานแปลเอกสารมีข้อดีตรงที่ว่า มีเวลาให้ค้นคว้าหาข้อมูลและเรียบเรียงเนื้อหาให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ได้ ส่วนเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ล่ามนั้นมีความแตกต่างอย่างมาก นั่นคือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่าม ต้องมีความรู้ความสามารถด้านภาษาที่ดี นอกจากนี้ ต้องมีไหวพริบและมีการเตรียมตัวที่ดี อาทิ ต้องหาข้อมูลเบื้องต้นของผู้สนทนาว่ามีความสนใจเรื่องใดเป็นพิเศษ ประเด็นหัวข้อสำคัญที่คู่สนทนาจะกล่าวถึงน่าจะมีประเด็นอะไรบ้าง อีกทั้ง ต้องมีสมาธิที่แน่วแน่ มีความมั่นใจ เชื่อมั่นว่าตัวเองทำดีที่สุดแล้ว สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามมีความมั่นใจในการปฏิบัติหน้าที่มากยิ่งขึ้น

การปฏิบัติหน้าที่ล่ามนั้น ต้องเจอปัญหาเกี่ยวกับคำศัพท์เฉพาะทาง (Technical Terms) ที่เราไม่รู้อย่างแน่นอน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ต้องตั้งสติ ไม่ตื่นตระหนก ทั้งนี้ หากไม่รู้จริงๆ ต้องหลีกเลี่ยงการแปลตรงตัว แต่ให้อาศัยการแปลทางอ้อมให้ผู้รับฟังเข้าใจลักษณะของสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งพูด นอกจากนี้ การแปลล่ามยังไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงไวยากรณ์ที่ถูกต้องนัก เพราะการปฏิบัติหน้าที่ล่ามภาษาจีน หากกังวลและยึดติดแต่ไวยากรณ์ก็จะทำให้แปลติด ๆ ขัด ๆ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ควรเลือกใช้คำศัพท์ที่ถูกต้องมากกว่ากังวลกับหลักไวยากรณ์

ประสบการณ์ที่ผ่านมาได้เคยปฏิบัติหน้าที่ล่ามให้กับอดีตเลขาธิการวุฒิสภา นายมนตรี รูปสุวรรณ ในการกล่าวขอบคุณแก่สภาที่ปรึกษาประชาชนแห่งชาติจีน ครั้งนั้นถือเป็นครั้งแรกที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ล่าม ซึ่งตื่นเต้นมากต้องพยายามควบคุมอารมณ์และสมาธิให้มากที่สุด ท่านเลขาฯ เข้าใจถึงความยากของการปฏิบัติหน้าที่ล่าม ดังนั้น ท่านจึงพูดสั้น ๆ กระชับ ทีละประโยค เพื่อให้ล่ามจับประเด็นและแปลได้ง่าย ถือว่าการทำล่ามครั้งแรกโชคดีมาก ๆ

เทคนิคการเรียนภาษาจีนให้แก่นั้น ต้องหัดอ่านหนังสือพิมพ์ให้มากอย่างน้อยวันละครึ่งชั่วโมง ซึ่งในการอ่านนั้นต้องอ่านออกเสียงให้ดัง เพื่อแก้ไขการออกเสียงให้ถูกต้อง นอกจากนี้ต้องทำความเข้าใจในแต่ละประโยค ถ้ามีประโยคไหนที่มีสำนวนดี ๆ ควรคัดลอกประโยคนั้นและท่องจำหลาย ๆ รอบจนขึ้นใจ เพื่อจะได้นำกลับมาใช้อีก จากนั้นต้องหัดใช้สำนวนหรือคำศัพท์นั้น ๆ ในบทสนทนาด้วย เพื่อให้สามารถจดจำได้ตลอดไป

เคล็ดลับในการเรียนภาษาจีน สำหรับตัวเองแล้ว เริ่มต้นจากการดูการ์ตูนที่มีเสียงพากย์เป็นภาษาจีน เพราะการ์ตูนนั้นใช้คำศัพท์ที่เข้าใจง่าย หลังจากนั้น พัฒนามาดูละครจีน จะทำให้รู้ถึงบทการสนทนาในชีวิตประจำวันต่าง ๆ อีกทั้ง ต้องอาศัยการดูช่องข่าวภาษาจีนด้วย อาทิ CCTV

หัวข้อ “การแปลและล่ามภาษาฝรั่งเศส”

โดย นางวรวิมล รัตนมาลี ผู้อำนวยการกลุ่มงานภาษาฝรั่งเศส รัสเซีย และอิตาลี

ปัจจุบันรับผิดชอบภาษาฝรั่งเศสเป็นหลัก ในงานด้านการแปลนั้นต้องมีพื้นฐานความรู้ด้านภาษาฝรั่งเศสที่ดีในระดับหนึ่ง เคล็ดลับในการแปลภาษาฝรั่งเศสที่ดีนั้นต้องมีการค้นหาคำศัพท์จากอินเทอร์เน็ต นิติยสาร รวมถึง หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถใช้คำศัพท์นั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง จากนั้นต้องมีการรวบรวมคำศัพท์และสำนวนต่าง ๆ ไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการแปลครั้งต่อไป

ด้านการปฏิบัติหน้าที่ล่ามนั้น โดยหลักแล้วต้องรู้ว่าผู้สนทนาทั้งสองฝ่ายเป็นใคร รวมถึง เรื่องราวที่ทั้งสองฝ่ายจะสนทนากันน่าจะมีประเด็นใดบ้าง จากนั้นจึงมีการเตรียมตัวเบื้องต้นโดยการหาข้อมูลและคำศัพท์ที่เกี่ยวกับวงงานรัฐสภา เช่น อานาจหน้าที่ของวุฒิสภา พร้อมทั้งหาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับบทสนทนา อาทิ คู่สนทนานั้นมีความสนใจประเด็นทางด้านใดเป็นพิเศษ อาทิ ด้านเศรษฐกิจการค้าหรือด้านวัฒนธรรม ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามก็ควรจะหาคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องไว้ล่วงหน้า

นอกจากนี้ยังมีเคล็ดลับสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ล่าม คือ ควรมีการพูดคุยเบื้องต้นกับผู้ที่เราจะทำล่ามให้ว่าโดยส่วนตัวแล้วมีความสนใจในเรื่องอะไร และอาจกล่าวอย่างอ่อนน้อมขอความกรุณาให้ช่วยพูดซ้ำๆ เนื่องจากตนยังขาดความเชี่ยวชาญทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ล่าม สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ล่ามนั้นผ่อนคลายความตึงเครียดลงไปได้มากที่สุดทีเดียว

สกัดความรู้เพื่อแบ่งปันโดย

นายเรวัต วรรณรักษ์

เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ๔

สำนักภาษาต่างประเทศ